

Prima instanță: Jud. Buiucani, mun. Chișinău, L. Pruteanu
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău:
N. Cernat, A. Pahopol, L. Bulgac

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

Î N C H E I E R E

21 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul:

Ala Cobăneanu

judecătorii:

Sveatoslav Moldovanu, Nicolae Craiu

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Violeta Dicusară și a recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016, prin care a fost admise apelurile declarate de Ministerul Justiției și Procuratura Generală al RM, modificată hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 16 martie 2015 în partea încasării prejudiciului moral,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Violeta Dicusară către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului material și moral,

c o n s t a t ă :

La 05 martie 2013, Violeta Dicusară a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova privind repararea prejudiciului material în mărime de 10 300 lei și 6300 euro și prejudiciul moral în mărime de 500 000 lei.

Prin încheierea Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău din 17 mai 2013 a fost admis demersul reprezentantului pârâtului și s-a înlocuit pârâtul Ministerul Finanțelor al RM cu Ministerul Justiției al RM. Prin încheierea din aceeași dată s-a dispus strămutarea

pricini, conform competenței teritoriale, în judecătoria Buiucani mun. Chișinău, spre examinare.

La 01 noiembrie 2013 Violeta Dicusară și-a concretizat pretențiile împotriva Ministerului Justiției al RM, solicitând constatarea dreptului de a fi despăgubită material și moral, repararea din contul pârâtului a prejudiciului material în mărime de 10 300 lei și 6300 euro și prejudiciul moral în mărime de 500 000 lei.

La 19 iunie 2014 Violeta Dicusară și-a concretizat pretențiile împotriva Ministerului Justiției al RM, solicitând repararea din contul pârâtului a prejudiciului material în sumă de 14300 lei și respectiv 6300 euro, precum și prejudiciul moral de 500000 lei.

În motivarea cererii a indicat că, la 21 martie 2011, prin scrisoarea recomandată a recepționat decizia Curții Supreme de Justiție din 02 martie 2011, prin care s-a declarat ca inadmisibil recursul procurorului V. Gavriliță împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2010 în cauza penală intentată în privința ei, ca fiind vădit neîntemeiat, decizia fiind irevocabilă.

Susține că, la 18 februarie 2013 s-a adresat către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cu scrisoare, prin care a solicitat repararea benevolă a prejudiciului cauzat în mărime de 10 300, 00 + 300 euro, conform bonurilor de plată, precum și compensarea prejudiciului moral în mărime de 500 000 lei. Prin răspunsul din 02 martie 2013, i s-a comunicat că, pentru a exista un temei juridic de reparare a drepturilor și intereselor legitime încălcate trebuia să existe o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, prin care va fi dispusă repararea prejudiciului dat, totodată, recomandându-i să se adreseze în instanța de judecată.

Explică că, în perioada anilor 2008 – 2011, drept urmare a acțiunilor abuzive și nefondate a organelor de drept în privința sa, a fost audiată, ulterior a fost judecată și achitată în cauza penală nr. 1a-808/10 conform deciziei Curții Supreme de Justiție din 02.03.2011, iar drept consecință a suportat un șir de daune atât morale cât și materiale, prin care i-a fost afectată sănătatea și anume psihica manifestată prin stres nervos, insomnie, tremur, tahicardie, depresie, simptome de spaimă, impact negativ relațiilor sale cu prietenii, cunoscuți apropiați, colegii, superiorii și cu administrația de la locul de muncă.

Consideră că, interogarea colegilor de muncă și a administrației, până în prezent se răsfrâng negativ asupra imaginii sale ca profesionist, cererea sa către Aparatul Guvernului de a-i permite să plece într-o deplasare Austria Viena, pentru a acumula probe ce dovedeau nevinovăția sa, a fost respinsă, iar prin concedierea forțată din funcția publică deținută în cadrul Ministerului Agriculturii și industriei Alimentare,

fiind nevoită să lipsească de la serviciu pentru a acumula probe într-u dovedirea nevinovăției sale, s-a finalizat și cariera sa.

Relatează că, este în imposibilitate de a se reangaja sau angaja în domeniul de specialitate practicat anterior, deoarece examinarea cauzei penale în privința sa a durat mai bine de 3 ani de zile.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 16 martie 2015 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Violeta Dicusară.

S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul Violetei Dicusară sumele de 5 300 lei și 300 euro cu titlu de prejudiciul material, suma de 350 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 13 000 lei cu titlu de asistență juridică. În rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate (f.d. 211, 212-219 vol. I).

Ca motiv de admitere a acțiunii instanța de fond a invocat faptul că, prin sentința Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 23.06.2010, Violeta Dicusară a fost achitată, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11.10.2010 (f. d. 159-173 vol. I) și prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 02.03.2011 (f.d.4-6 vol. I).

Ca urmare reclamanta a căpătat dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii prin prisma art.6 lit. a) al Legii nr. 1545 din 25.02.1998.

La 03 aprilie 2015 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 16 martie 2015, iar la 07 mai 2015 și Procuratura Generală al RM a declarat apel motivat împotriva aceleași hotărâri (f. d. 221, 234-240 vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11.06.2015 au fost admise apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală al RM.

S-a modificat hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 16 martie 2015, în partea încasării prejudiciului moral în sumă de 350 000 lei micșorându-l până la suma de 50000 lei și asistență juridică pe dosarul dat până la 3000 lei (f.d.249, 250- 264).

La 26 august 2015, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, iar la 01 septembrie 2015 Violeta Dicusară au declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11.06.2015. (f.d.1- 11 vol. II)

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 09.12.2015 s-au admis recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Violeta Dicusară.

S-a casat integral decizia Curții de Apel Chișinău din 11.06.2015, cauza fiind restituită spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, într-un alt complet de judecată.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 12 aprilie 2016 a admis apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală al RM.

A modificat hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 16 martie 2015, în partea încasării prejudiciului moral în sumă de 350 000 lei, micșorându-l până la suma de 50000 lei (f.d.54, 55- 63 vol. II).

În motivarea soluției instanța de apel a indicat că, mărimea prejudiciului moral urmează a fi apreciat prin prisma gravității infracțiunii de a cărei săvârșiri a fost învinuită Violeta Dicusară, caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată, rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; suferințe fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice, după cum și măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate.

Relatează că, la aprecierea prejudiciului moral obligatoriu se i-a în considerație principiul general al echității și se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerație argumentele ambelor părți în proces și excluzându-se pretenții excesive și vădit exagerate, or, Violeta Dicusară pretinzând la încasarea prejudiciului moral în mărime de 500000 lei, admisă de instanță în partea a 350000 lei, nu a argumentat cuantumul solicitat în raport cu gravitatea suferințelor și consecințele acestora.

La 01 iulie 2016 Violeta Dicusară a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016 solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea în vigoare a hotărârii instanței de fond. (f.d. 66-69).

În motivarea cererii a indicat că, prin reducerea sumei prejudiciului moral instanța de apel nu a ținut cont de anumite elemente esențiale la examinarea cauzei, interpretând eronat prevederile Legii nr. 1545 din 25.02.1998, art. 219, art. 1423 Cod Civil.

Explică că, reieșind din gravitatea infracțiunii incriminate, la stresul suportat, instanța de apel a evaluat prejudiciul moral la suma de 50 000 lei, aceasta fiind o sumă mult prea mică și care nu corespunde consecințelor produse asupra integrității sale fizice și emoționale.

Prin procura din 25 iulie 2016 Cachița Constantin a fost împuternicit de Ministerul Justiției al RM să-i reprezinte interesele în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească (f.d. 88).

La 03 august 2016 reprezentantul Cachița Constantin a declarat în interesele Ministerul Justiției al RM recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016 solicitând admiterea acestuia, casarea ambelor hotărâri judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f.d. 82-87 VOL.II).

În motivarea cererii de recurs reprezentantul Cachița Constantin a indicat că, aprecierea instanțelor privind evaluarea daunelor morale este subiectivă, deoarece criteriul care stau la baza cuantumului despăgubirilor trebuie să fie obiective împărțind criteriul general evocat de instanța europeană, potrivit căruia despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă reputației, având în vedere, gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii adusă acestora.

Menționează că, Violeta Dicusară nu a fost reținută sau arestată, în privința sa nu a fost aplicată nici o măsură preventivă. Respectiv, nefiind trasă la răspundere penală nu a fost limitată în drepturile sale pentru încasarea prejudiciului din bugetul de stat.

Relatează că, instanțele ierarhic inferioare, în admiterea acțiunii, nu își justifică soluția, or, Violeta Dicusară nu a prezentat decât bonul de plată a serviciilor de asistență juridică.

Totodată remarcă faptul că cauza penală intentată în privința Violetei Dicusară a fost de o complexitate medie, or prejudiciul urmează a fi privit ca o compensare și nu ca o obținere a unor foloase necuvenite din bugetul de stat.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Verificând argumentele invocate de Violeta Dicusară și reprezentantul Cachița Constantin în interesele Ministerului Justiției al RM în cererea de recurs pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al

Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate sunt inadmisibile din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei din 12 aprilie 2016 la 28 aprilie 2016 (f. d. 64 vol. II).

La materialele pricinii lipsesc probe care ar confirma recepționarea copiei deciziei instanței de apel de către participanții la proces.

Prin urmare, recursul declarat de Violeta Dicusară la data de 01 iulie 2016 și recursul declarat de reprezentantul Cachița Constantin în interesele Ministerului Justiției al RM la 03 august 2016 sunt depuse în termen.

Conform prevederilor art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Violeta Dicusară și de reprezentantul Cachița Constantin în interesele Ministerului Justiției al RM, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursurilor nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Potrivit art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă că „... art. 6 paragraful 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes.” (cauza Rebat și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Astfel, din motivele menționate și având în vedere că prima instanță și instanța de apel au examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material, procedural și apreciind corect probele administrate au emis hotărâri legale, iar argumentele invocate de Violeta Dicusară și de reprezentantul Cachița Constantin în interesele Ministerului Justiției al RM în cererile de recurs poartă caracter declarativ și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4)

Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile inadmisibile.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursurile declarate de Violeta Dicusară și reprezentantul Cachița Constantin în interesele Ministerului Justiției al RM se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,

Judecătorul:

Ala Cobăneanu

Judecătorii:

Sveatoslav Moldovanu

Nicolae Craiu